

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1886,Wystawa-ksiazd-musi-zaprzestac-Zycie-i-dzialalnosc-ks-Romana-Kotlarza-Koprzywnic.html>
09.04.2026, 10:47

Wystawa „»...ksiądz musi zaprzestać«. Życie i działalność ks. Romana Kotlarza” - Koprzywnica, 6 lutego 2008 r.

Od 6 lutego w parafii Matki Boskiej Różańcowej w Koprzywnicy można oglądać wystawę „»...ksiądz musi zaprzestać«. Życie i działalność ks. Romana Kotlarza”.

Wystawa została podzielona na dwie części. Pierwsza część pokazuje najważniejsze momenty z życia księdza Kotlarza. Wyznaczały je konflikty z władzami państwowymi, ciągnące się właściwie przez cały okres jego posługi duszpasterskiej. Posługę tę władza definiowała jako polityczną, tak też była odbierana przez wielu wiernych. W rzeczywistości oznaczała ona dramat człowieka, którego osobowość, przekonania i wielka spontaniczność popychały do działań nie mieszczących się w sztywnym gorscie komunistycznego państwa. W rezultacie ksiądz skazany był na konfrontację z komunistycznym aparatem przemocy. Druga część wystawy obrazuje dochodzenie do prawdy o śmierci księdza. O tym, że do tego zgonu przyczynili się funkcjonariusze PRL-owskiej Służby Bezpieczeństwa – mówią relacje kilkunastu przynajmniej świadków, a także ustalenia dziennikarzy i praca czterech uczniów radomskiego liceum, za którą otrzymali prestiżową nagrodę Ośrodka „Karta”. Równocześnie jednak prokuraturze nigdy nie udało się ustalić, czy ksiądz zmarł z przyczyn innych niż naturalne. I to pomimo podjęcia śledztwa w 1990 r., w niepodległej już Polsce. Ksiądz Kotlarz ma dziś ulice swojego imienia. Jego pamięć uświetniają pomniki, tablice i przydrożne krzyże ustawione w miejscowościach, z którymi związał swoje życie. Niestety, poza tymi miejscowościami, poza Ziemią Radomską i Sandomierską, jest postacią mało znaną. Nasza wystawa chce przyczynić się do zmiany tego stanu rzeczy.

Scenariusz wystawy: Arkadiusz Kutkowski

Współpraca: Agnieszka Jaczyńska, Magdalena Śladecka, Szczepan Kowalik, dr Tomasz Łabuszewski, dr Rafał Wnuk.

Koncepcja plastyczna: Magdalena Śladecka, Piotr Zawada.

Na wystawie wykorzystane zostały dokumenty i zdjęcia ze zbiorów:

Archiwum Diecezjalnego w Radomiu, Archiwum Diecezjalnego w Sandomierzu, IPN, Ośrodka Dokumentacji Życia i Działalności Księdza Romana Kotlarza w Koniemłotach, Wspólnoty Lasów Poszczególnych Obywateli Miasta Szydłowca, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Szydłowcu, Parafii w Pelagowie, Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska; a także fotografie ze zbiorów prywatnych, w tym: Tomasza Świtki, Szczepana Kowalika, dr Elżbiety Orzechowskiej, Wojciecha Stana, Andrzeja Sobieraja, Jerzego Kutkowskiego.

Serdecznie zapraszamy.